

Jonge tandartsen over hun opleiding: voorbereiding op de beroepsuitoefening

KNMT Onderzoek & Informatie, september 2020

Inleiding

Sinds 2007 doet de KNMT periodiek onderzoek naar de werkervaringen en toekomstplannen van jonge tandartsen.¹ In deze onderzoeken kwam ook kort aan de orde hoe zij terugkeken op hun opleiding. In de editie van 2018 lag de focus op dat laatste. Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de drie opleidingen Tandheelkunde.

Voor de hiervoor opgestelde enquête zijn alle tandartsen benaderd die in de periode 2012 tot en met 2017 aan een van de drie opleidingen zijn afgestudeerd en van wie een e-mailadres bekend was. Van de 1.074 tandartsen die langs die weg konden worden bereikt, hebben er in totaal 314 (29%) de vragenlijst (gedeeltelijk) ingevuld.

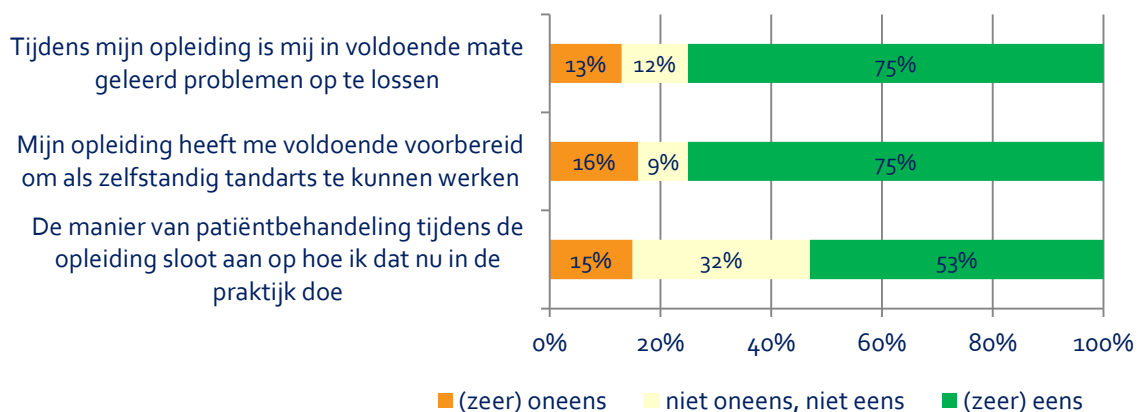
Deze bijdrage is gewijd aan enkele onderwerpen uit dit onderzoek, namelijk het oordeel van de jonge tandartsen over de voorbereiding door hun opleiding op de beroepsuitoefening en in het licht daarvan ook hun mening over de mogelijkheid van een stagejaar aansluitend aan de opleiding.

Zelfstandig aan de slag

Figuur 1 laat hun reacties van de tandartsen zien op drie uitspraken die in het algemeen iets zeggen over hoe zij naar hun gevoel door hun opleiding waren voorbereid op de beroepsuitoefening.

Figuur 1

Reactie van jonge tandartsen op drie algemene uitspraken over de voorbereiding door hun opleiding op de beroepsuitoefening (n = 232-234)

1 Dam BAFM van, Boer JCL den, Bruers JJM. Werksituatie en toekomstplannen van recent afgestudeerde tandartsen. *Ned Tijdschr Tandheelkd* 2009; 116: 499-506

De meeste tandartsen zijn hierover positief gestemd. Driekwart (75%) heeft naar eigen zeggen tijdens de opleiding in voldoende mate geleerd om problemen op te lossen. Evenveel (75%) tandartsen zeggen dat zij na hun afstuderen voldoende waren voorbereid om als zelfstandig tandarts aan de slag te gaan. Een kleinere meerderheid (53%) ervoer overeenstemming tussen de manier van patiëntbehandeling tijdens de opleiding en de wijze waarop zij dat in de praktijk als zelfstandig tandarts doen.

De reacties van de tandartsen op deze drie uitspraken hangen statistisch samen. In die zin dat de reactie op één ervan als het ware een voorspeller is voor de reactie op de andere twee. Daarom kunnen de reacties op de drie uitspraken worden samengenomen in een additieve schaal, die mag worden beschouwd als een indicatie van de mate waarin de jonge tandartsen zich door hun opleiding over het algemeen genomen voorbereid voelden op hun beroepsuitoefening. De betrouwbaarheidscoëfficiënt (Cronbach's Alpha) bedraagt 0,756, op grond waarvan de schaal als voldoende betrouwbaar mag worden beschouwd.² Omgerekend naar een rapportcijfer, dat uitdrukt in welke mate zij zich door hun opleiding voorbereid voelen op de beroepspraktijk, bedraagt de gemiddelde score van de tandartsen op deze schaal een 7,4.

De praktijk

Tandartsen komen van hun opleiding met een hele bagage aan kennis en vaardigheden. Maar de toepassing daarvan in de praktijk is niet altijd gemakkelijk, zoals ook kan worden opgemaakt uit het feit dat volgens ruim de helft van de ondervraagde tandartsen de manier van patiëntbehandeling in de praktijk niet altijd aansluit bij die tijdens de opleiding. Respondenten merkten hierover bijvoorbeeld op:

"Binnen de opleiding werk je in een soort ideaalsituatie, de werkelijkheid blijkt vaak weerbarstiger."

"In de praktijk is er nooit een optimale mondsituatie."

"Tijdens de opleiding werd het maken van keuzes uitgesteld, maar zo leer je niet dat dit op een gegeven moment echt wel moet!"

"Patiënten en ook veel praktijkhouders verwachten dat je alles kunt als je afgestudeerd bent en ook op normaal tempo."

"Als je als net afgestudeerde tandarts geen praktijk vindt waar je goed wordt ondersteund door collega's, kun je snel in een neerwaartse spiraal terechtkomen op het gebied van de uitvoerende tandheelkunde."

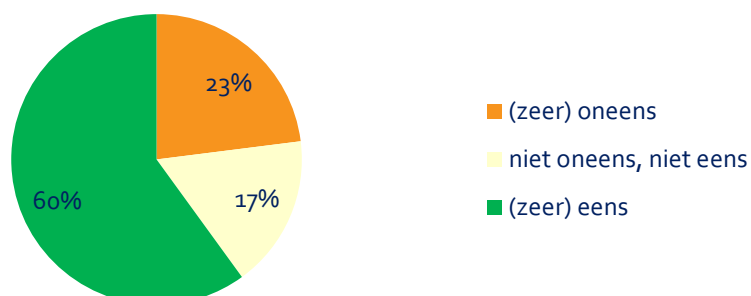
Stagejaar

In de enquête is de vraag voorgelegd wat de tandartsen vinden van de mogelijkheid van een 'stagejaar', aansluitend aan de opleiding, onder begeleiding van een ervaren collega. Figuur 2 laat hierop hun reacties zien. Zes van de tien (60%) tandartsen kunnen zich hierin vinden, maar bijna een kwart (23%) vindt dit geen zinvol idee.

2 Cronbach's Alpha geeft aan in welke mate een schaal bij herhaalde metingen tot (ongeveer) dezelfde uitkomst leidt, dus wat de reproduceerbaarheid c.q. de consistentie van de schaal is. Hoe hoger de Alpha (in een range van 0 tot 1), hoe betrouwbaarder de schaal.

Figuur 2

**Jonge tandartsen over de uitspraak 'Tandartsen zouden de mogelijkheid moeten krijgen om aansluitend aan hun afstuderen in een 'stagejaar' te gaan werken onder begeleiding van een ervaren collega' (n = 225)
#1**

#1 exclusief 'geen mening'

Er is een statistische samenhang tussen het oordeel van de tandartsen over de mogelijkheid van een stagejaar en hun oordeel (rapportcijfer) over de mate waarin zij zich door hun opleiding voorbereid voelden op de beroepsuitoefening ($p \leq 0,00$). Degenen die de mogelijkheid van een stagejaar een goed idee vinden, hebben gemiddeld een lager rapportcijfer en voelden zich dus minder goed voorbereid dan degenen die hierover neutraal of negatief oordelen (7,0 versus respectievelijk 8,1 en 8,1).

Vanuit dat oogpunt bezien is de mogelijkheid van een stagejaar wellicht zinvol. Overigens hebben enkele respondenten spontaan aangegeven dat het beter zou zijn als een stageperiode onderdeel van de opleiding is.

© 2020 KNMT

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten ten aanzien van dit document berusten bij de KNMT.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de KNMT.

Hoewel aan de totstandkoming van dit document de uiterste zorg is besteed, kan de KNMT niet instaan voor eventuele (druk)fouten en onvolledigheden en aanvaardt de KNMT deswege geen aansprakelijkheid.